

Diarienummer: 0044/17

Handläggare: Sebastian Marx
Tel: 031 368 03 56
E-post: sebastian.marx@cityhall.goteborg.se

Årsrapport 2016 enligt handlingsplan Gothenburg European Office - årlig plan för omvärldsbevakning

Förslag till beslut i styrelsen för Göteborgs Stadshus AB

1. Anteckna rapporten från Gothenburg European Office
2. Överlämna ärendet till kommunstyrelsen

Sammanfattning

GEO's årliga plan för omvärldsbevakning (tidigare kallad handlingsplan för intresse- och omvärldsbevakning) beskriver hur Stadsledningskontoret genom internationella avdelningen tillsammans med Gothenburg European Office AB (GEO) ska arbeta för att uppnå den av Kommunstyrelsen beslutade inriktningen på stadens internationella omvärlds- och intressebevakning (dnr 1142/14).

Kommunstyrelsen har för stadens internationella omvärldsbevakning tagit ett inriktningsbeslut för perioden 2015-2018. Arbetet ska ske utifrån tre övergripande bevakningsområden.

1. Miljö, klimat och energi
2. Sociala frågor och folkhälsa
3. Transport och infrastruktur

Utifrån inriktningsbeslutet gjordes en övergripande bedömning av vilka politiska processer inom EU som är viktiga för Göteborgs stad att följa under 2016. Bedömningen har gjorts utifrån pågående processer och det arbetsprogram för 2016 som EU-kommissionen presenterade i oktober 2015. Bedömningen har genomförts av Gothenburg European Office och dess Advisory Board i samarbete med Stadsledningskontorets Internationella Avdelning.

I enlighet med beslut av tjänsteutlåtande "Samordning av stadens omvärlds- och intressebevakning av EU-policy" (diarienummer 1324/26, beslut KS 170315, KF 170420) ska Stadsledningskontoret, Göteborgs Stadshus och Gothenburg European Office, i samråd med dess Advisory Board, ta fram

en årlig stadenövergripande handlingsplan för omvärlds- och intressebevakning. Enligt handlingsplanen ska en uppföljning ske på halvårsbasis samt på årsbasis.

I återrapporteringen beskrivs vilka aktiviteter som skett under varje prioriterat område. I några fall har inga eller få aktiviteter skett. Detta beror i vissa fall på att EU-kommissionen valt att omprioritera och därmed senarelägger ett initiativ, alternativt att GEO och internationella avdelningen av olika anledningar valt att omprioritera sitt arbete.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet bedöms inte få några ytterligare ekonomiska konsekvenser.

Olika perspektiv

Ärendet bedöms inte få några effekter inom barnperspektivet, jämställdhetsperspektivet, mångfaldsperspektivet, miljöperspektivet respektive omvärldsperspektivet.

Bakgrund

Syftet med omvärlds- och intressebevakningen är att stödja beslutsprocesser och möjliggöra påverkan av olika policyfrågor som är av intresse för staden. Av denna anledning är det viktigt att staden i ett tidigt skede tar in information och arbetar med att påverka utformningen av olika lagstiftnings- och policyprocesser samt finansieringsmöjligheter till utvecklingsprojekt. Det är väsentligt att omvärldsbevakningsarbetet sker med kontinuitet utifrån ett långsiktigt perspektiv i samarbete mellan stadens olika enheter samt externa parter.

Ärendet

Efter genomförd fusion av AB Gothenburg European Office med Stadshus AB och integrationen av brysselkontoret som en filial till Göteborgs Stadshus återrapporteras Gothenburg European Office årliga plan för omvärldsbevakning till Göteborgs Stadshus.

Expedieras

1. Kommunstyrelsen

Bilagor

1. Årsrapport av handlingsplan Internationell omvärlds- och intressebevakning 2016

**Göteborgs
Stad**

**City of Gothenburg
European Office**

Bilaga 1

**Årsrapport av handlingsplan internationell omvärlds-
och intressebevakning 2016**

Handlingsplanens syfte

Handlingsplanen beskriver hur Stadsledningskontoret genom internationella avdelningen tillsammans med Gothenburg European Office AB (GEO) ska arbeta för att uppnå den av Kommunstyrelsen beslutade inriktningen på stadens internationella omvärlds- och intressebevakning (dnr 1142/14).

Syftet med omvärlds- och intressebevakningen är att stödja beslutsprocesser och möjliggöra påverkan av olika policyfrågor som är av intresse för staden. Av denna anledning är det viktigt att staden i ett tidigt skede tar in information och arbetar med att påverka utformningen av olika lagstiftnings- och policyprocesser samt finansieringsmöjligheter till utvecklingsprojekt. Det är väsentligt att omvärldsbevakningsarbetet sker med kontinuitet utifrån ett långsiktigt perspektiv i samarbete mellan stadens olika enheter samt externa parter.

Kommunstyrelsen har för stadens internationella omvärldsbevakning tagit ett inriktningsbeslut för perioden 2015-2018. Arbetet ska ske utifrån tre övergripande bevakningsområden.

1. Miljö, klimat och energi
2. Sociala frågor och folkhälsa
3. Transport och infrastruktur

Utifrån inriktningsbeslutet görs en övergripande bedömning av vilka politiska processer inom EU som är viktiga för Göteborgs stad att följa under 2016. Bedömningen har gjorts utifrån pågående processer och det arbetsprogram för 2016 som EU-kommissionen presenterade i oktober 2015.

Uppföljning och utvärdering

Enligt handlingsplanen ska en uppföljning ske på halvårsbasis samt på årsbasis. En halvårsrapport presenterades i september och detta dokument beskriver vad som skett inom ramen för handlingsplanen under hela 2016. I nedanstående tabell beskrivs kortfattat vilka aktiviteter som skett under varje prioriterat område. I några fall har inga eller få aktiviteter skett. Detta beror i vissa fall på att EU-kommissionen valt att omprioritera och därmed senarelägger ett initiativ, alternativt att GEO och internationella avdelningen av olika anledningar valt att omprioritera sitt arbete.

För tre av de prioriterade områdena återfinns nedan också en lite mer utförligt beskrivning av de påverkansaktiviteter som skett inom dessa områden.

Göteborgs Stad skall arbeta aktivt med kommunikation via de kanaler som finns tillgängliga. Som en del i arbete med att informera om de initiativ och lagförslag som prioriterats i handlingsplanen har ett antal faktablad tagits fram. Faktabladen beskriver kort och översiktligt initiativet eller lagförslaget samt var i beslutsprocessen förslaget ligger. Faktabladen återfinns i bilaga 1.

	Område	Kort beskrivning av området	Processer	Aktiviteter genomförda under 2016
1	Paket om energiunionen	Fortsatt arbete med den strategiska ramen	Bevakning Information	Faktablad framtaget Allmän bevakning av de initiativ som kommer inom ramen för energiunionen.
1.1	Renewable Energy Directive (RED)	Ett nytt direktiv för förnybar energi (REDII) för perioden 2020-2030	Bevakning Information Position Påverkan	Faktablad framtaget. Göteborg energi har svarat på samrådet för RED. Förslaget om RED presenterades den 30 november. Under 2017 kommer förslaget analyseras och påverkansarbetet påbörjas.
1.2	Energieffektiviseringsdirektivet (EED)	Översyn av energieffektivitetsdirektivet	Bevakning Information Position Påverkan	Faktablad framtaget. Göteborg energi har svarat på samrådet för EED. Förslaget om EED presenterades den 30 november. Under 2017 kommer förslaget analyseras och påverkansarbetet påbörjas.
1.3	Direktivet för byggnaders energiprestanda (EPBD)	Översyn av direktivet om byggnaders energiprestanda, inklusive initiativet om smart finansiering för smarta byggnader	Bevakning Information Position Påverkan	Faktablad framtaget. Göteborg energi har svara på samrådet för EPBD. Ett lobbyevent om innovativa bostadslösningar i västra Sverige genomfördes i maj. Förslaget om EPBD presenterades den 30 november. Under 2017 kommer förslaget analyseras och påverkansarbetet påbörjas.
1.4	EU strategy for Heating and & Cooling	EU:s strategi för uppvärmning och nedkyllning presenteras under året.	Bevakning Information Position Påverkan	Faktablad framtaget. Göteborgs Smart Cities-projekt Celsius tog fram en position i frågan.
1.5	Waste to energy	Meddelande om Waste to Energy kommer under 2016	Bevakning Information Position Påverkan	Faktablad framtaget. Meddelandet framflyttat till början av 2017 och då som ett initiativ under handlingsplanen för cirkulära ekonomin. En längre rapport om det kommande meddelandet och dess potentiella påverkan på Göteborg har tagits fram.
2	Paket om ett kretsloppssamhälle (cirkulära ekonomin)	Syftet är att ta itu med problem som rör ekonomin och miljön genom en så effektiv resursanvändning som möjligt i hela värdekedjan (hållbar konsumtion, produktion och avfallshantering)	Bevakning Information	Faktablad framtaget. En position om cirkulära ekonomi-paktet antogs i kommunstyrelsen under våren. Mer information om lobbyarbetet i denna fråga finns nedan. Fortsatt allmän bevakning av initiativ som kommer inom ramen för paketet.
2.1	Reviderade lagförslag om avfall	I det reviderade förslaget till avfallslagstiftning anges tydliga mål för att minska mängden avfall och fastställs en ambitiös och trovärdig långsiktig strategi för avfallshantering och materialåtervinning	Bevakning Information Position Påverkan	Faktablad framtaget. Inom ramen för positionen för paketet om cirkulära ekonomin omfattas också de reviderade lagförslagen om avfall. Mer information om arbetet inom detta prioriterade område finns nedan.
3	Sammanhållningspolitiken efter 2020	Utveckling av sammanhållningspolitiken för den kommande budgetperioden 2021-2028	Bevakning Information Position Påverkan	Faktablad framtaget. Konferens om SHP efter 2020 arrangerades i april. Mer information om detta finns nedan. Fortsatt bevakning av processen fram till förslaget om SHP perioden 2021-2028.

4	Urban Agenda	Utformning och genomförande av EU:s urbana agenda	Bevakning Information Påverkan	Faktablad framtaget. En längre rapport om UA och dess ev. påverkan på Göteborg har också tagits fram. UA antogs i maj. En intresseanmälan om Göteborgs deltagande i partnerskapet som berör energiövergångar har skickats till Eurocities och CEMR. Beslut om detta partnerskap förväntas tas i början av april 2017.
5	Uppföljning av strategin för den inre marknaden	Strategin för den inre marknaden kommer att föras vidare genom bl.a. åtgärder för att hjälpa SME	Bevakning Information	Faktablad framtaget. Fortsatt bevakning i samarbete med BRG av de initiativ som kommer inom ramen för strategin.
6	Uppföljning av strategin för handel och investeringar	Fortsatt arbete med strategin "handel för alla". Specifikt fokus på den eventuella lanseringen <i>EU City for Fair and Ethical Trade award</i>	Bevakning Information Påverkan	Bevakning Fortsatt bevakning kring etableringen av ett europeiskt pris för Fair Trade Cities. En intresseanmälan har skickats in om att delta i en arbetsgrupp som hjälper till utforma utmärkelsen.
7	Översyn av den fleråriga budgetramen 2014–2020	Halvtidsutvärderingen av den fleråriga budgetramen kommer att ägnas åt hur man på ett bättre sätt riktar finansieringen till de prioriteringar EU står inför.	Bevakning Information	Faktablad framtaget. Meddelandet om översynen presenterades i september. Fortsatt bevakning och eventuell påverkan sker genom Eurocities.
8	Halvtidsutvärdering av Horisont 2020	Resultatet i halvtidsutvärdering av finansieringsprogrammet Horisont 2020 kan delvis påverka det aktuella programmet, men kommer också ligga till grund för utformningen av det framtida ramprogrammet för forskning.	Bevakning Information	Faktablad framtaget. Ett samråd om halvtidsutvärderingen öppnade den 20/10 och är öppet fram till den 15/1 2017.
9	Genomförande av strategin för den digitala inre marknaden	Den strategi för den digitala inre marknaden som utformades i maj 2015 kommer att vidareutvecklas	Bevakning Information	Faktablad framtaget.
10	Utvärdering av EU-finansiering till hållbar mobilitet i städer	Utvärderingen ska mäta effektiviteten av EU:s stöd för åtgärder som syftar till att främja hållbar stadstrafik och användning av alternativa bränslen.	Bevakning Information	Faktablad framtaget.
11	Ny kompetensagenda för Europa	Agendan syftar till att främja kompetensutveckling, inklusive ömsesidigt erkännande av kvalifikationer, stödda yrkesinriktad och högre utbildning och dra full nytta av digitala arbetstillfällen.	Bevakning Information	Faktablad framtaget.

Axplock av påverkansaktiviteter

Sammanhållningspolitiken efter 2020

EU:s sammanhållningspolitik omfattar alla regioner och städer i EU och ska stimulera framväxten av arbetstillfällen, konkurrenskraften mellan företag, den ekonomiska tillväxten och hållbar utveckling. Den utgör en tredje del av EU:s totala budget, ca 352 miljarder euro för programperioden 2014-2020. Med stöd från de olika fonder som finns inom sammanhållningspolitiken genomförs en lång rad projekt i Göteborgsområdet som på olika sätt ska bidra till tillväxt och inkludering.

Det var inte länge sedan de regionala programmen för sammanhållningspolitikens fonder implementerades i västra Sverige. Men på EU-nivå har man redan börjat tala om sammanhållningspolitiken efter 2020, det vill säga under EU:s kommande budgetperiod och programperiod som löper 2021-2028. Under 2018 förväntas EU-kommissionen lägga fram konkreta förslag kring sammanhållningspolitiken i nästa programperiod. Dessa kommer sedan att börja förhandlas i Rådet och Europaparlament som förväntas nå en överenskommelse så att de nya finansieringsprogrammen kan börja implementeras i tid till 2021.

För att i tid få igång en diskussion bland svenska aktörer, så att dessa ska kunna vara med och påverka utformningen av sammanhållningspolitiken efter 2020, arrangerade SKL tillsammans de svenska stads- och regionkontoren i Bryssel (SVEREG) en gemensam konferens i april. Under konferensen diskuterades bland annat erfarenheterna från förhandlingarna av den innevarande programperioden (2014-2020), både utifrån nationellt perspektiv och från EU-nivån. Konferensen fokuserade också på hur vi rustar oss inför de kommande förhandlingarna. Det är viktigt att förtjänsterna med sammanhållningspolitiken förs fram så att det regionala stödet inte ifrågasätts och minskar dramatiskt i nästa budgetperiod. Bland annat diskuteras just nu en utökad andel lånefinansiering istället för de traditionella bidragen från programmen. [Här](#) finns en sammanfattning och slutsatser från konferensen. Som en fortsättning på konferensen i Bryssel bjöd SKL i september in till en konferens i Stockholm för fortsatta diskussioner om hur sammanhållningspolitiken kan vara ett relevant politikområde även efter 2020. [Här](#) finns presentationer och anteckningar från detta möte. I december presenterade SKL sitt [yttrande](#) med synpunkter på EU:s framtida sammanhållningspolitik.

Men det är inte bara de svenska aktörerna som påbörjat arbetet med att rusta sig inför den kommande programperioden. Bland annat har även Eurocities inlett arbetet med analysera städernas lärdomar från den nuvarande sammanhållningspolitiken och deras behov inför den kommande perioden. Under våren 2017 kommer Eurocities presentera sitt positionspapper för sammanhållningspolitiken efter 2020.

Diskussionen om den framtida sammanhållningspolitiken kommer bli hård och inget ska tas för givet. En del av EU-kommissionen vill ha kvar samma system som idag, det vill säga att alla medlemsländer, rika och fattiga, får ta del av finansieringen i de olika fonderna. Men det finns också en del av EU-kommissionen som är av uppfattningen att sammanhållningspolitiken enbart ska tillfalla fattigare medlemsländer.

Integrerade territoriella investeringar

En integrerad territoriell investering (ITI) är ett sätt att samla finansiering för olika prioriterade områden från ett eller flera operativa program inom sammanhållningspolitiken så att man kan vidta flerdimensionella och gränsöverskridande åtgärder.

Den 16 februari antog Europaparlamentets regionalutskott sitt [betänkande](#) om nya territoriella utvecklingsverktyg i sammanhållningspolitiken 2014–2020: ITI och lokalt ledd utveckling. GEO i samarbete med Stadsledningskontorets internationella avdelning tog fram ett ändringsförslag för att stärka den lokala nivåns inflytande i planeringen och genomförandet av ITI i nästa programperiod. Utskottet röstade för vårt ändringsförslag som därmed antogs i betänkandet.

För Göteborg kan detta betyda att vi kan få större inflytande över de åtgärder som finansieras genom ITI i kommande sammanhållningspolitik efter 2020.

Cirkulära ekonomin – översyn av flera avfallsdirektiv

I december 2015 presenterade EU-kommissionen meddelandet [en EU-handlingsplan för den cirkulära ekonomin](#) som ämnar stimulera Europas övergång till en cirkulär ekonomi. Paketet spänner över flera olika politikområden och bidrar till breda politiska prioriteringar. Handlingsplanen åtföljs av en bilaga som innehåller tidsplaner för de kommande åtgärdsförslag som kommer presenteras under de kommande åren. Inom ramen för handlingsplanen för cirkulära ekonomin föreslås en [revision](#) av sex stycken avfallsdirektiv. Lagförslaget om reviderade avfallsdirektiv sätter tydliga mål för minskning av avfall och fastställer en långsiktig väg för avfallshantering och återvinning.

I maj antog Kommunstyrelsen ett yttrande om meddelandet för cirkulära ekonomin. Meddelandet kommer att vara aktuellt under en längre tid då flera åtgärdsförslag löpande kommer presenteras inom ramen för meddelandet. Det var därför av stor vikt att Göteborg genom yttrande satte ramen för sin position om den cirkulära ekonomin. En ram som kan styra det fortsatta påverkansarbetet med handlingsplanen. Yttrandet översattes även till engelska och distribuerades bland annat till Eurocities och relevanta europaparlamentariker.

I början av 2016 svarade Kretslopp och vatten (KoV) på Miljö- och energidepartementets remiss avseende EU-kommissionens förslag om cirkulära ekonomin (diarienummer 0659/15). Remissvaret riktar främst in sig på översynen av de sex avfallsdirektiven och går på detaljerad nivå in i vilka förändringar man skulle vilja se i vissa föreslagna artiklar. Baserat på KoV:s remissvar tog GEO fram så kallade ändringsförslag som skickades till relevanta europaparlamentariker i parlamentets miljöutskott, som är det ansvariga utskottet för frågan. Ändringsförslagen föreslår nya artiklar som ersätter de som EU-kommissionen föreslagit. Varje parlamentariker i miljöutskottet har rätt att lägga fram sina ändringsförslag som utskottet sedan röstar om. När miljöutskottets rapport presenterades i juli fanns glädjande nog alla ändringförslag som föreslagits av Göteborg fanns med i dokumentet. Ett antal europaparlamentariker hade alltså valt att ta med Göteborgs synpunkter.

Förhandlingarna kring översynen av avfallsdirektiven har pågått under hela hösten i både Europaparlamentet och i rådet. GEO har fortsatt bevaka frågan på olika sätt. Bland annat med en genomgång av alla ändringsförslag som inkommit, inte bara dem som Göteborg föreslagit, och gjort en sammanställning av de som Göteborg stödjer. Dessa har kommunicerat till relevanta europaparlamentariker.

Förutom den löpande kontakt GEO haft med parlamentarikerna kring ändringsförslagen, har kontakter också tagits med Eurocities och Regionkommittén för att föra fram och förklara Göteborgs syn på de föreslagna direktiven. GEO har också haft löpande kontakt med kollegorna i Göteborg för att få fram mer eller styrkande information kring vissa av stadens ståndpunkter.

Förhandlingarna om avfallsdirektiven förväntas avslutas under sommaren/hösten 2017 och GEO kommer fortsätta bevaka frågan fram till dess att besluten fattas.

Bilaga 1

Faktablad

Energiunionen

EU importerar idag 55 procent av sin energi, 90 procent av bostadsbeståndet i Europa är energiineffektivt, energiinfrastrukturen åldras och den inre energimarknaden är långt ifrån komplett. När EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker i början av sin mandatperiod presenterade sina politiska riktlinjer för Europaparlamentet, menade han att Europa förlitar sig allt för mycket på bränsleimport och gas. Importberoendet måste minska, och användandet av förnyelsebar energi samt energieffektiviteten måste öka. Resurserna behöver samlas genom att kombinera infrastrukturer och förena energiförhandlingarna gentemot tredjeland.

I februari 2015 antog EU-kommissionen meddelandet [ett åtgärds paket för en energiunion](#) - en ramstrategi för en motståndskraftig energiunion med en framåtblickande klimatpolitik. Syftet med åtgärds paketet är att säkerställa överkomlig, trygg och hållbar energi för EU och dess medborgare. Åtgärds paketet bygger på de tre traditionella målen för EU:s energipolitik: försörjningstrygghet, hållbarhet och konkurrenskraft.

Strategin är uppbyggd kring fem prioriteringar:

- **Energitrygghet, solidaritet och förtroende:** Denna prioritering bygger på EU-kommissionens strategi för energitrygghet, som antogs i maj 2014. Syftet är att göra EU mindre sårbart för yttre störningar i energiförsörjningen och minska beroendet av vissa bränslen, energileverantörer och tillförselvägar. De föreslagna åtgärderna syftar till att säkerställa en diversifierad energiförsörjning, uppmuntra medlemsstaterna och energiindustrin att arbeta tillsammans för att trygga energiförsörjningen och öka öppenheten kring gasförsörjningen – särskilt vid avtal om köp av energi från länder utanför EU.
- **Den inre marknaden för energi:** Syftet är att fullborda den inre marknaden för energi. Till prioriteringarna hör därför att förbättra sammanlänkningen av energinät, säkerställa det fullständiga genomförandet och verkställandet av befintlig energirelaterad lagstiftning, förbättra samarbetet mellan medlemsstaterna vid utarbetandet av energipolitik och att göra det lättare för medborgarna att välja energileverantörer.
- **Energieffektivitet som ett sätt att bidra till att dämpa efterfrågan på energi:** I oktober 2014 fastställde Europeiska rådet ett mål om att öka energieffektiviteten med minst 27 % fram till 2030. För att nå detta mål föreslås åtgärder som ökar energieffektiviteten i byggnadssektorn – särskilt genom förbättrade uppvärmnings- och kylsystem, samt förbättra utsläpps- och bränsleeffektiviteten inom transportsektorn.
- **Utfasning av fossila bränslen i ekonomin:** I strategin fastställs EU:s mål att bli världsledande inom förnybar energi, det globala navet för utvecklingen av nästa generations tekniskt avancerade och konkurrenskraftiga förnybara energi. Allt detta i linje med EU:s åtagande om att minska de inhemska växthusgasutsläppen med minst 40 % jämfört med 1990.
- **Forskning, innovation och konkurrenskraft:** Syftet är att sätta forskning och innovation i centrum för energiunionen. EU bör gå i spetsen för smarta nät och intelligenta hem, rena transporter, rena fossila bränslen och världens säkraste kärnkraftsproduktion.

Meddelandet åtföljs av en [färdplan](#) som beskriver de olika åtgärder som kommer publiceras inom ramen för energiunionen, samt tidpunkten för publiceringen av dessa åtgärder.

Förutom meddelandet om ett åtgärds paket för en energiunion la EU-kommissionen i februari 2015 också fram ett [meddelande](#) om sammanlänkning av elmarknaderna för att få försörjningstrygghet, marknadsintegration och storskaligt utnyttjande av förnybara energikällor. Meddelandet innehåller åtgärder som behövs för att uppnå målet om 10 procent sammankoppling av elnäten senast 2020. En 10 procent sammankoppling är det minimum som krävs för att handeln med elektricitet ska flyta mellan medlemsstaterna.

Inför klimatförhandlingarna i Paris (COP21) publicerade EU-kommissionen i november 2015 meddelandet [Tillståndet i energiunionen 2015](#). EU-kommissionen har åtagit sig att varje år lägga fram en rapport om tillståndet i energiunionen, och där ta upp de viktigaste frågorna och ge vägledning för diskussionerna om energipolitiken. 2015 års rapport visar många framsteg har gjorts under de första månaderna. Men 2016 kommer bli ett viktigt år för att ta fram den lagstiftning som behövs för att elmarknad ska fungera optimalt, öka andelen förnybar energi ytterligare, minska energiförbrukningen och säkra gasförsörjningen. I samband med årsrapporten publicerade EU-kommissionen också [faktablad](#) om varje medlemsland som beskriver varje lands energimarknad.

Faktablad

Direktivet för förnybar energi

Sedan 2009 finns det ett direktiv om [främjande av användningen av energi från förnybara energikällor](#) (direktiv 2009/28/EG). Direktivet skapar en gemensam ram för användningen av förnybar energi i EU för att begränsa utsläppen av växthusgaser och främja renare transporter. I detta syfte upprättar direktivet mål för alla medlemsländer med det övergripande målet att förnybara energikällor ska stå för 20 procent av EU:s energi och särskilt 10 procent av energin inom transportsektorn senast år 2020. Energi från förnybara energikällor omfattar energi från icke-fossila energikällor, såsom vindkraft, solenergi, geotermisk energi, vattenkraft, biomassa och gas från avloppsreningsverk (t.ex. metan). Direktivet om främjande av förnybara energikällor bidrar därav till ett av 20-20-20-målen i EU:s [klimat- och energipaket för 2020](#). De andra två målen är att senast 2020 minska utsläppen av växthusgaser med 20 procent jämfört med 1990 års nivåer och att förbättra energieffektiviteten med 20 procent.

2014 antogs [en klimat- och energipolitisk ram för perioden 2020–2030](#). Enligt ramen ska 27 procent av EU:s energi komma från förnybara energikällor. För att säkerställa att denna målsättning möts presenterade EU-kommissionen den 30 november 2016 ett [förslag](#) om ett nytt direktiv för förnybar energi (REDII).

Förslaget kommer i början av 2017 analyseras utifrån Göteborgs perspektiv. Utifrån analysen kommer påverkansstrategi arbetas fram som kommer användas i samband med att förslaget förhandlas i rådet och europaparlamentet.

Faktablad

Översyn av energieffektivitetsdirektivet

Energieffektivitet är en av de fem prioriteringarna inom åtgärds paketet för en energiunion som antogs i februari 2015. Åtgärds paketet betonar att det är nödvändigt att i grunden ompröva energieffektivitet och behandla det som en energiresurs.

I 2012 års [direktiv](#) om energieffektivitet (direktiv 2012/27/EU) finns en rad bindande åtgärder för att hjälpa EU att nå sitt energieffektivitetsmål på 20 procent fram till 2020. Enligt direktivet ska alla EU-länder använda energi mer effektivt i alla stadier av energikedjan, från sin produktion till dess slutliga konsumtion.

I åtgärds paketet för en energiunion står det att EU-kommissionen under 2016 ska lägga fram ett förslag om en översyn av energieffektivitetsdirektivet (EED) och i slutet av november presenterades ett sådant [förslag](#). Översynen har en målinriktad strategi och behandlar inte alla artiklar. Den fokuserar på artiklarna 1, 3, 6, 7, 9-11, 20 och 24 för att bedöma dessa artiklar med hänsyn till målet energieffektivitet fram till 2030, då EU:s energibesparing ska vara på åtminstone 27 procent jämfört med 2007 års prognoser.

Det övergripande målet med översynen av EED är alltså att säkerställa att policyn för energieffektivitet bidrar till utvecklingen av en konkurrenskraftig, hållbart och tryggt energisystem inom EU fram till 2030 som främjar alla fem prioriteringarna inom energiunionen. De mer specifika målen med översynen är att identifiera den optimala och kostnadseffektiva nivå av energibesparingar för 2030. För att ge medlemsstater och investerare med mer förutsägbarhet och säkerhet.

Förslaget om en översyn av EED kommer i början av 2017 analyseras utifrån Göteborgs perspektiv. Utifrån analysen kommer påverkansstrategi arbetas fram som kommer användas i samband med att förslaget förhandlas i rådet och europaparlamentet.

Faktablad

Översyn av direktivet om byggnaders energiprestanda

Byggnader står för 40 procent av energiförbrukningen och 36 procent av CO₂-utsläppen inom EU. Direktivet om byggnaders energiprestanda ([2010/31/EU](#)) som antogs 2010 är tillsammans med direktivet för energieffektivisering EU:s främsta lagstiftning när det gäller att minska energiförbrukningen i byggnader.

2014 antogs [en klimat- och energipolitisk ram för perioden 2020–2030](#). Enligt ramen ska energibesparingar på åtminstone 27 procent uppnås på EU-nivå fram till 2030 jämfört med 2007 års prognoser. Det direktiv som antogs 2010 bidrar till de energieffektiviseringsmål som finns fram till 2020. För att anpassa direktivet till målen för 2030 genomför EU-kommissionen nu en översyn av direktivet och ett [förslag](#) på reviderad version presenterades den 30 november.

I samband med att förslaget om det nya direktivet om byggnaders energiprestanda presenteras, lade EU-kommissionen också fram ett förslag om *Smart Financing for Smart Building initiative*. Syftet med initiativet är att göra befintliga byggnader med energieffektiva och underlätta tillgången till finansiering för investeringar. Byggnaders energieffektivitet har förbättrats med 1,5 procent per år sedan 2008. Men energieffektiviteten i byggnader skulle kunna förstärkas ytterligare om renoveringstakten ökade från nuvarande 0,5-1,2 procent till över 2 procent. Genom initiativet vill man försöka överbrygga de många flaskhalsar som finns som hindrar investeringar i denna sektor. Initiativet kommer knytas an till fonden för strategiska investeringar ([EFSI](#)) som lanserades förra året.

Förslaget om en översyn av EPBD kommer i början av 2017 analyseras utifrån Göteborgs perspektiv. Utifrån analysen kommer påverkansstrategi arbetas fram som kommer användas i samband med att förslaget förhandlas i rådet och europaparlamentet.

Faktablad

EU:s strategi för uppvärmning och kylning

Som en del av strategin för en energiunion lade EU-kommissionen i februari 2016 fram *Paketet för hållbar energitrygghet* där en [strategi för uppvärmning och kylning](#) ingår. Uppvärmning och kylning av byggnader och industri står för hälften av EU:s energiförbrukning och drivs till 75 % av fossila bränslen. Den föreslagna strategin för uppvärmning och kylning syftar till att undanröja hindren för koldioxidsnålare uppvärmning, kylning av byggnader och industrier. Strategin lägger särskild tonvikt vid ökad energieffektivitet och användning av förnybara energikällor för att öka energitryggheten och minska EU:s beroende av externa leverantörer.

EU:s sektor för uppvärmning och kylning står inför tre stora utmaningar:

- De europeiska byggnader är gamla, vilket innebär att hälften av byggnaderna har pannor installerade före 1992 med en verkningsgrad på under 60 procent. Renovering av befintliga byggnader kan leda till lägre energiförbrukning men renoveringstakten ligger för närvarande på under 1 procent.
- Sektorn använder enbart en liten del förnybar energi. Naturgas är den största primära energikällan för uppvärmning och kylning (46 procent), följt av kol (ca 15 procent), biomassa (ca 11 procent), eldningsolja (10 procent), kärnkraft (7 procent). Användningen av förnybar energi ligger på ca 18 procent och det finns en betydande potential för att öka denna andel.
- Allt för mycket energi går till spillo. Mängden värme som produceras från industriella processer som sedan bara släpps ut i atmosfären eller i vatten uppskattas vara tillräckligt för att täcka hela EU:s behov av uppvärmning av bostads- och kontorsbyggnader.

För att komma till bukt med dessa utmaningar föreslås följande åtgärder inom ramen för strategin:

- **Underlätta renoveringen av byggnader:** Några av de åtgärder som planeras är utveckling av en verktygslåda med åtgärder för att underlätta renovering av flerfamiljshus, främjande av beprövade energieffektivitets modeller för t.ex. skolor och sjukhus, samt att stärka tillförlitligheten för energicertifikat.
- **Öka andelen förnybar energi:** Strategin för uppvärmning och kylning uppmärksammar det faktum att energieffektivitet och användning av förnybar energi kompletterar varandra. I den kommande översynen av direktivet om byggnaders energiprestanda kommer därav förnybara energilösningar i byggnader att behandlas.
- **Återanvändning av energiavfall från industrin:** Några av de åtgärder som planeras är ökad användning av fjärrvärmesystem och här nämns Göteborg som ett gott exempel. Kylning via kraftvärme- och absorptionskylmaskiner som omvandlar värme till kyla som sedan kan användas i byggnader genom fjärrkylsystem.
- **Ökad involvering av konsumenterna och industrier:** Husägare, hyresgäster, fastighetsförvaltare och myndigheter ska kunna fatta välgrundade beslut kring renovering, effektiva och förnybara värme/kyla energialternativ och kunna spara energi genom avancerad mätning. Energieffektivisering för uppvärmning och kylning i energiintensiva industrier kan bl.a. uppnås genom industriella processförbättringar och överföring av oanvända värme utanför industriområdet till närliggande konsumenter, såsom kommuner.

Strategin för uppvärmning och kylning är ett första steg för att utforska frågor och utmaningar inom denna sektor för att sedan lösa dem med hjälp av EU:s energipolitik. Strategin har bland annat integreras i översynen av energieffektivitetsdirektivet och en översyn av direktivet om byggnaders energiprestanda som presenterades i november. Den har också att kopplas an till initiativet om smart finansiering för smarta byggnader, samt med de nya direktiven för förnybar energi och ny elmarknads design.

Faktablad

Waste to energy

I februari 2015 antog EU-kommissionen meddelandet [ett åtgärds paket för en energiunion](#) vars syfte är att säkerställa överkomlig, trygg och hållbar energi. I december 2015 presenterade EU-kommissionen meddelandet *en EU-handlingsplan för den cirkulära ekonomin* som ämnar stimulera Europas övergång till en cirkulär ekonomi. Inom ramen för dessa två stora initiativ förväntades EU-kommissionen under andra halvan av 2016 att presentera meddelandet *waste to energy (WtE)*. Publiceringen av meddelandet har nu flyttats fram och förväntas ske i början av 2017 i stället. Det kommer också att presenteras enbart som en del av handlingsplanen för cirkulära ekonomin.

Syftet med meddelandet är att undersöka potentialen i att utvinna resurser, till exempel energi och material, som finns inbäddade i icke återvinningsbart avfall, dvs. avfall som av tekniska, ekonomiska eller miljömässiga skäl inte kan återvinnas. Meddelande syftar till att informera, förtydliga och hitta synergier med existerande policy särskilt den policy som omfattas i energiunionen.

I en majoritet av EU:s medlemsländer går energi och andra resurser som finns i avfall förlorade genom felaktig hantering. Energiåtervinning från icke återvinningsbart avfall bidrar inte bara till den cirkulära ekonomin men också till att undvika deponering av avfall, minska användning av nyproducerade fossila bränslen och bidrar till att öka energitryggheten i EU.

Meddelandet förväntas omfatta följande frågeställningar:

- **Brist på synergieffekter mellan WtE och EU:s andra policyområden**
- **Göra befintliga WtE-processer mer energieffektiva**
- **Outnyttjad potential från avfallsbaserade bränslen**
- **Ojämn kapacitet av WtE inom EU:** Vissa medlemsländer (Sverige, Danmark, Estland) har överkapacitet i sin avfallsförbränning. Medan de sydöstra delen av EU inte har någon förbränning alls och en hög andel deponering. Denna ojämna fördelning resulterar i transport av avfall för energiutvinning i hela EU. Med hänsyn till EU:s avfallslagstiftning och behovet av att förhindra olagliga transporter av avfall kommer meddelandet överväga i vilken utsträckning transporter av brännbart icke-återvinningsbart avfall, från medlemsstaterna med hög andel deponi och otillräcklig förbränning, till medlemsländer med stor andel förbränning kan bidra till en bättre avfallshantering och mer effektiv användning av förbränningsanläggningarna i EU.
- **Brist på klarhet när det gäller avfallshierarkin:** Även om det finns riktlinjer att tillgå kring tolkningen av avfallshierarkin har vissa medlemsländer olika tolkningar kring rollen av energiåtervinning. Meddelandet ämnar därför att klargöra vilken roll WtE har under avfallshierarkin.

Faktablad

Cirkulära ekonomin

Bakgrund

Istället för att utvinna råmaterial, använda det en gång och sedan slänga det finns nu en vision om en annan ekonomisk modell, den cirkulära ekonomin. I en cirkulär ekonomi blir återanvändning, reparation och återvinning normen, och avfall något som tillhör det förgångna. Den linjära ekonomiska slingan, producera – förbruka – kasta bort, försvinner till fördel för en stängd slinga av cirkulär ekonomi. Alla resurser måste därmed hanteras mer effektivt genom hela deras livscykel.

I juli 2014 presenterade den förra EU-kommissionen ett lagförslagspaket om cirkulära ekonomin. Under hösten 2014 valdes en ny EU-kommission för de kommande fem åren. När den nya EU-kommissionen presenterade sitt arbetsprogram för 2015 hade lagförslagspaketet om cirkulära ekonomin dragits tillbaka med motiveringen att man skulle komma tillbaka med ett mer ambitiöst förslagspaket. Beslutet att dra tillbaka förslaget var kontroversiellt, där många tyckte att det övergripande förslaget skulle finnas kvar och bara uppdateras i vissa delar.

EU-handlingsplan för den cirkulära ekonomin

I december 2015 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om cirkulära ekonomin. Meddelandet, [en EU-handlingsplan för den cirkulära ekonomin](#), ämnar stimulera Europas övergång till en cirkulär ekonomi, vilket kommer att öka den globala konkurrenskraften, främja hållbar ekonomisk tillväxt och skapa nya arbetstillfällen. Paketet spänner över flera olika politikområden och bidrar till breda politiska prioriteringar. Handlingsplanen åtföljs av en [bilaga](#) som innehåller tidsplaner för kommande åtgärdsförslag.

Handlingsplanen innehåller initiativ inom följande områden:

- *Produktion*
  - Produktdesign: genom arbete i enlighet med ekodesigndirektivet främja reparation, uppgradering, hållbarhet och återvinning av produkter genom att utveckla produktkrav som är relevanta för den cirkulära ekonomin.
  - Produktionsprocesser: EU-kommissionen kommer i sina referensdokument för bästa tillgängliga teknik (Bref-dokument) att inkludera vägledning om bästa praxis för avfallshantering och resurseffektivitet i olika industrisektorer, samt ge vägledning och främja bästa praxis för gruvavfall.
- *Konsumtion*

EU-kommissionen kommer i arbetet med ekodesign särskilt att överväga proportionerliga krav på hållbarhet, tillgång till information om reparation och reservdelar samt hållbarhetsinformation i framtida energimärkning.
- *Avfallshantering*

Tillsammans med handlingsplanen antog kommissionen ändrade förslag till avfallslagstiftning¹.
- *Från avfall till resurser*

EU-kommissionen kommer bland annat att initiera utvecklingen av kvalitetsstandarder för retur råvaror efter behov, vidta en rad åtgärder för att underlätta återanvändning av vatten och utveckla det nyligen införda informationssystemet för råvaror ytterligare.

---

¹ Se separat faktablad för mer information om detta förslag.

- *Prioriterade områden*
  - Plast: EU-kommissionen kommer 2017 att anta en strategi om plast
  - Livsmedelsavfall: utveckla en gemensam EU-metod för att mäta matavfall. Vidta åtgärder för att förtydliga EU:s lagstiftning när det gäller avfall, livsmedel och foder, samt göra det lättare att ge bort livsmedel till välgörande ändamål.
  - Råvaror av avgörande betydelse: EU-kommissionen kommer att vidta en rad åtgärder för att uppmuntra återvinning av råvaror av avgörande betydelse
  - Bygg- och rivningsavfall: EU-kommissionen kommer att vidta en rad åtgärder för att se till att värdefulla resurser återvinns, att avfall i bygg- och rivningsbranschen hanteras på lämpligt sätt och att bedömning av byggnaders miljöprestanda underlättas.
  - Biomassa och biobaserade produkter: främjande av effektiv användning av biobaserade resurser genom en rad åtgärder, bland annat riktlinjer och spridning av bästa praxis för kaskadanvändning av biomassa och stöd till innovation i bioekonomin.
- *Innovation, investering och andra horisontella åtgärder*
 Bidra till utvecklingen av projekt för den cirkulära ekonomin via olika EU-medel, särskilt fonderna för sammanhållningspolitiken. Finansiering på över 650 miljoner euro från forskningsprogrammet Horisont 2020 till prioriteringen *industri 2020 i kretsloppsekonomin*.

Flertalet aktörer har ställt sig positiva till handlingsplanen. Några, däribland Göteborg, hade dock velat se en större andel förslag till bindande lagstiftning, då handlingsplanen till stor del omfattas av analyser, studier och riktlinjer.

Faktablad

Revision av flera direktiv om avfall

I december 2015 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om cirkulära ekonomin. Meddelandet, [en EU-handlingsplan för den cirkulära ekonomin](#), ämnar stimulera Europas övergång till en cirkulär ekonomi, vilket ska bidra till att öka den globala konkurrenskraften, främja hållbar ekonomisk tillväxt och skapa nya arbetstillfällen. Paketet spänner över flera olika politikområden och bidrar till flera breda politiska prioriteringar.

Avfallshantering spelar en viktig roll i den cirkulära ekonomin: den avgör hur EU:s avfallshierarki genomförs i praktiken. Avfallshierarkin är en fastställd rangordning från förebyggande åtgärder, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning och energiåtervinning till bortskaffande, t.ex. deponering. Principen går ut på att gynna de alternativ som ger det bästa helhetsresultatet för miljön.

Inom ramen för handlingsplanen för cirkulära ekonomin föreslås en [revision](#) av sex stycken avfallsdirektiv. Lagförslaget om reviderade avfallsdirektiv sätter tydliga mål för minskning av avfall och fastställer långsiktig väg för avfallshantering och återvinning. Idag materialåtervinns i genomsnitt ca 40 % av EU-hushållens avfall. Det är dock stor variation mellan olika medlemsländer och regioner, från ca 80 % i vissa områden till mindre än 5 % i andra.

Även andelen deponering av avfall varierar stort mellan medlemsländerna. År 2011 deponerade sex medlemsländer mindre än 3 % av sitt kommunala avfall medan 18 medlemsstater deponerade mer än 50 % av sitt avfall. Några medlemsländer deponerade mer än 90 % av sitt avfall.

Avfallsdirektiven som berörs inom ramen för revisionen är:

- [ramdirektivet om avfall](#)
- [direktivet om förpackningar och förpackningsavfall](#)
- [direktivet om deponering av avfall](#)
- [direktivet om uttjänta fordon](#)
- [direktivet om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer](#)
- [direktivet om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska och elektroniska produkter](#)

Revisionen berör en lång rad förändringar. De mest omfattande ändringarna i förslagen är:

- harmonisering av definitioner,
- förändrade metoder för beräkning av måluppfyllelse,
- höjning av målet för förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall till 60 viktprocent år 2025 och 65 viktprocent år 2030,
- höjning av målen för förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av förpackningsavfall till 65 % 2025 och 75 % år 2030. I dessa ingår materialspecifika mål som gradvis ökar mellan 2020 och 2030, för att nå 55 % för plast 2025 och 75 % för trä, 85 % för järnhaltig metall, aluminium, glas samt papper och kartong till 2030,
- gradvis minskning av deponering av kommunalt avfall till 10 % år 2030. Sju medlemsländer kan ansöka om att få fem års förlängning för att uppnå målen om minskning av deponering,
- förändrade bestämmelser om biprodukter och om när avfall upphör att vara avfall,
- krav på rikstäckande elektroniska register för att förbättra spårbarhet av farligt avfall,

- åtgärder för att främja förebyggande av avfall, inklusive matavfall, samt återanvändning,
- införande av minimikrav för producentansvar,
- införande av ett system för tidig varning för att övervaka hur materialåtervinningsmålen uppfylls,
- förenkling och harmonisering av rapporteringsskyldigheter,

Förslaget om reviderade avfallsdirektiv förhandlas just nu internt i rådet respektive Europaparlamentet, där alla sex direktiv förhandlas parallellt. Under sommaren/hösten 2017 förväntas det slutgiltiga beslutet om direktiven fattas i rådet och parlamentet.

Faktablad

Sammanhållningspolitiken efter 2020

EU:s sammanhållningspolitik omfattar alla regioner och städer i EU och ska stimulera framväxten av arbetstillfällen, företagets konkurrenskraft, den ekonomiska tillväxten och hållbar utveckling. Sammanhållningspolitiken utgör en tredjedel av EU:s totala budget, ca 352 miljarder euro för programperioden 2014-2020. Den är uppbyggd av ett antal fonder: Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska socialfonden (ESF) och Sammanhållningsfonden. Finansiering från sammanhållningsfonden tillfaller de EU-medlemsländer som har ett BNP lägre än 90 procent av EU-27-genomsnittet (Kroatien beaktas inte eftersom de blev medlemmar efter 2014).

EU:s långtidsbudget (MFF) löper på sju år och åtföljs av en programperiod som sätter prioriteringarna för varje budgetpost inom den övergripande långtidsbudgeten. Nästa budget- och programperiod är 2021-2028. Precis som alla EU:s politikområden följer även sammanhållningspolitiken denna cykel. Under 2018 förväntas EU-kommissionen lägga fram konkreta förslag om sammanhållningspolitiken under nästa programperiod. Förslagen kommer sedan behandlas internt i Europaparlamentet och rådet, som sedan förväntas komma överrens sinsemellan i tid för att kunna implementera de nya programmen till 2021.

I Bryssel har diskussionerna om den kommande sammanhållningspolitiken redan börjat och flertalet aktörer har redan börjat positionera sig. För att i tid få igång en diskussion bland svenska aktörer, så att dessa ska kunna vara med och påverka utformningen av sammanhållningspolitiken efter 2020, arrangerade SKL tillsammans de svenska stads- och regionkontoren i Bryssel (SVEREG) en gemensam konferens i april. Under konferensen diskuterades bland annat erfarenheterna från förhandlingarna av den innevarande programperioden, både utifrån nationellt perspektiv och från EU-nivån. Konferensen fokuserade också på hur vi rustar oss inför de kommande förhandlingarna. Det är viktigt att förtjänsterna med sammanhållningspolitiken förs fram så att det regionala stödet inte ifrågasätts och minskar dramatiskt i nästa budgetperiod. Bland annat diskuteras just nu en utökad andel lånefinansiering istället för de traditionella bidragen från programmen. [Här](#) finns en sammanfattning och slutsatser från konferensen.

Men det är inte bara de svenska aktörerna som påbörjat arbetet med att rusta sig inför den kommande programperioden. Bland annat har även Eurocities, där Göteborg är medlem, inlett arbetet med analysera städernas lärdomar från den nuvarande sammanhållningspolitiken och deras behov inför den kommande perioden.

Diskussionen om den framtida sammanhållningspolitiken kommer bli hård och inget ska tas för givet. En del av EU-kommissionen vill ha kvar samma system som idag, det vill säga att alla medlemsländer, rika och fattiga, får ta del av finansieringen i de olika fonderna. Men det finns också en del av EU-kommissionen som är av uppfattningen att sammanhållningspolitiken enbart ska tillfalla fattigare medlemsländer.

I maj-juni 2017 kommer Cohesion Policy Forum att arrangeras. Forumet arrangeras medvetet innan EU-kommissionens förslag om nästa långtidsbudget för att försöka påverka detta förslag. Det finns dock inget som tyder på att nästa långtidsbudget kommer öka, utan snarare minska beroende på hur Storbritanniens utträde ur unionen kommer fortskrida. Inget tyder i heller på att jordbruksdelen av

budgeten kommer minska. Alla dessa faktorer sätter så klart hård press på budgeten för sammanhållningspolitiken.

Sannolikt kommer diskussionen kring framtida sammanhållningspolitiken främst kretsa kring följande fyra stora frågor:

- *Flexibilitet*: hur kan EU:s budget och budgeten för sammanhållningspolitiken blir mer flexibel för att svara upp för de utmaningar som plötsligt dyker upp under budgetperioden.
- *Förenkling* av fondernas implementering: detta är en fråga som diskuteras varje gång en ny sammanhållningspolitik ska antas men som sällan leder till konkreta resultat.
- *Effekt*: vilka resultat ger finansieringen från sammanhållningspolitikens fonder? Kan man se konkreta effekter av finansieringen?

Faktablad

EU:s urbana agenda

Ungefär 70 procent av EU:s befolkning bor idag i städer, och förmodligen kommer denna andel fortsatt öka. Många av Europas utmaningar, så som klimat, miljö och ekonomiska utmaningar, har en direkt eller indirekt urban dimension. För att svara på utmaningarna och för att uppnå Europa 2020-målen har många olika sektoriella initiativ tagits fram på nationell och EU-nivå. Initiativen har dock inte alltid varit samordnade. På grund av den dåliga samordningen understyrks vikten av att städer deltar i utformningen och genomförandet av EU:s politik, samt att EU:s politik bättre anpassas till den verkliga stadsmiljön. Som ett svar på denna problematik har en urban agenda efterfrågats, som ett bidrag till en ökad koordinering av olika politikområden.

Den urbana agendan är en gemensam insats mellan EU-kommissionen, medlemsstaterna och de europeiska städerna för att förbättra förankringen av den urbana dimensionen i europeisk och nationell politik. I linje med principerna om subsidiaritet och proportionalitet, samt med hänsyn till behovet av flexibilitet för att tillgodose olika städers behov, ämnar den urbana agendan att främja EU-lagstiftning som är bättre lämpad att implementeras bland den mångfald av städer som finns i EU. Agendan syftar inte till att utveckla ny eller utökad reglering. Man avser i stället att få till stånd ett mer fokuserat, samordnat och handlingsinriktat samarbete kring stadsutveckling på EU-nivå mellan EU-kommissionen, medlemsstaterna och städerna.

I maj 2016 träffades EU-medlemsländernas ministrar med ansvar för territoriell sammanhållning och stadspolitik i Amsterdam och antog den så kallade Amsterdamdeklarationen ([Pact of Amsterdam](#)) som lägger grunden för EU:s urbana agenda.

För att nå bättre samverkan har följande 12 prioriterade teman identifierats inom ramen för agendan:

- Jobb och kompetens i en lokal ekonomi
- Urban fattigdom
- Förbättrade bostadsförhållanden
- Inkludering av migranter och asylsökanden
- Hållbar användning av land och naturbaserade resultat
- Cirkulär ekonomi
- Klimatanpassning
- Energiövergångar
- Urban mobilitet
- Luftkvalitet
- Digitalövergång
- Innovativ och ansvarsfull offentlig upphandling

Till varje tema kopplas en partnerskapsgrupp som består av representanter från medlemsstater, europeiska städer, EU-kommissionen och regionala och lokala nätverk. Partnerskapets roll är att under en treårsperiod rapportera tillbaka till medlemsstaterna och EU-kommissionen och föreslå förbättringsmöjligheter samt gemensamma initiativ. De olika intressenterna ges därmed möjlighet att kraftsamla för att få till en tydligare urban dimension på EU-nivå. Arbetet i partnerskapen ska fokusera på hur man kan få till stånd bättre lagstiftning, bättre kunskapsutbyte och kunskapsbas, bättre finansiering, samt bättre koordinering mellan EU- och medlemsstatsnivå. Partnerskapen ska bestå av experter på det tematiska området som kan diskutera specifika tekniska och juridiska frågor.

Redan under början av 2016, alltså innan Amsterdamdeklarationen signerats, startades fyra stycken pilotpartnerskap. De fyra pilotpartnerskapen behandlar områdena luftkvalitet; förbättrade bostadsförhållanden; inkludering av migranter och asylsökanden; och urban fattigdom.

Under hösten bestämdes att ytterligare fyra partnerskap ska lanseras i början av 2017. Dessa partnerskap berör områdena: cirkulär ekonomi; jobb och kompetens i en lokal ekonomi; digitalövergång; urban mobilitet.

I april kommer man att ta beslut om när de kvarvarande fyra partnerskapen ska börja och vem som ska ingå i dem. De kvarvarande partnerskapen berör: energiövergångar; klimatanpassning; hållbar användning av land och naturbaserade resultat; innovativ och ansvarsfull offentlig upphandling.

I början av 2017 kommer ett sekretariat för urbana agendan att etableras. Tanken är att sekretariatet ska ge administrativt stöd till partnerskapen.

Faktablad

EU:s strategi för den inre marknaden

EU:s inre marknad anses vara en av unionens största framgångar. Syftet med inre marknaden är att tillåta fri rörlighet i EU för varor, tjänster, kapital och personer. Detta leder till ökade möjligheten för yrkesverksamma och företag, samt ett större utbud och lägre priser för konsumenterna. Vidare ger det möjlighet att resa, bo, arbeta och studera var man vill i EU. Det har dock konstaterats att möjligheterna inte alltid utnyttjas fullt ut på grund av okända regler, att vissa bestämmelser inte har implementerats, eller inte kan tillämpas på grund av omotiverade hinder. Dessutom måste den inre marknaden anpassas för att bättre återspegla dagens samhälle, bland annat genom inkludering av innovativa idéer och nya företagsmodeller.

EU-kommissionens ordförande Jean Claude Juncker har uttryckt sin politiska vilja att bättre utnyttja den inre marknads hela potential och utveckla EU:s inflyttande i den globala ekonomin. Som ett resultat presenterade EU-kommissionen i oktober 2015 sin strategi för den inre marknaden genom meddelandet "[Att förbättra den inre marknaden – bättre möjligheter för individer och företag](#)" som ett komplement till bland annat Junckers [investeringsplan för Europa](#) och som en uppföljning till [strategin för den digitala inre marknaden](#) och [kapitalmarknadsunionen](#).

Strategin för inre marknaden har fokus på praktiska åtgärder inom följande tre huvudområden:

1) Skapa möjligheter för konsumenter och företag

EU-kommissionen ämnar att skapa möjligheter för konsumenter och företag bland annat genom att lägga fram en [agenda för delningsekonomin](#) med riktlinjer för hur EU:s befintliga lagstiftning tillämpar delningsekonomiska affärsmodeller² och en bedömning av eventuella luckor i lagstiftningen.

Inre marknadsstrategin avser även att stimulera så att små- och medelstora företag, och nystartade företag växer. Detta genom att lägga fram initiativ för nystartade företag och lagstiftningsförslag om företagsinsolvens, inklusive tidig omstrukturering och en andra chans för att minska rädslan att misslyckas. Kommissionen kommer också analysera vilka krav som ställs på nystartade företag och lansera initiativ för att minska kraven eller göra det lättare att uppfylla dem.

Kommissionen ämnar även att underlätta företagens tillgång till finansiering och [förenkla momskraven](#), samt underlätta användningen av digital teknik under företagets hela livscykel. Kommissionen lägger också mycket vikt vid att uppmuntra unga innovativa småföretag att expandera över gränserna och att utnyttja de möjligheter som den inre marknaden erbjuder bland annat vad gäller [gränsöverskridande e-handel](#).

För att förverkliga en tjänstemarknad utan gränser vill man införa ett så kallat [tjänstepass](#) för att öka säkerheten och minska hindren för tjänsteleverantörer som vill expandera till andra EU-länder. Kommissionen kommer även presentera goda exempel för att åtgärda begränsande bestämmelser i detaljhandelssektorn och [förebygga diskriminering](#) baserat på nationalitet eller hemvist av

---

² inklusive [tjänstedirektivet](#), [e-handelsdirektivet](#) och konsumentlagstiftningen som [direktivet om otillbörliga affärsmetoder](#), [direktivet om oskäliga avtalsvillkor](#) och [konsumenträttighetsdirektivet](#)

konsumenter och företagare i linje med [strategin för den digitala inre marknadens initiativ mot geografisk blockering](#). Kommissionen har även analyserat möjligheterna och utmaningarna för Europa i samband med utvecklingen av [onlineplattformar och den digitala inre marknaden](#).

2) Uppmuntra till modernisering och innovation

I juni la kommissionen fram ett [gemensamt initiativ om standardisering](#) med särskilda riktlinjer för tjänstestandardisering. Detta ska ge företagen och konsumenterna ökat förtroende för gränsöverskridande tjänster och underlätta gränsöverskridande handeln.

Vad gäller offentlig upphandling fästställer EU-lagstiftningen harmoniserade minimiregler ([direktiv 2014/24/EU](#)). Men för att undvika långdragna processer och påskynda investeringar kommer kommissionen att bistå medlemsländer med en frivillig förhandsbedömning av upphandlingsaspekten av vissa storskaliga infrastrukturprojekt. Kommissionen kommer även göra upphandlingsprocesserna mer öppna och transparenta genom att skapa register över kontrakt, förbättra uppgiftsinsamling och nätverkssamarbetet mellan tillsynsorgan.

Kommissionen kommer även att konsolidera Europas immaterialrättsliga ramverk genom att presentera en [översyn av ramverket och föreslå ett enhetligt tilläggsskydd](#) (patent).

3) Säkerställa genomförandet

Kommissionen har för avsikt att förbättra efterlevnadskulturen och genomförandet av initiativen rörande den inre marknaden. Något som ska leda till bättre genomförandeplaner, årliga dialoger med varje medlemsland, skapa ett analytiskt verktyg för det nationella införlivandet och stärka [SOLVIT-nätverket](#). Man planerar även att presentera ett lagstiftningsförslag om ett nytt marknadsinformationsverktyg som ska hjälpa kommissionen samla in uppgifter från utvalda marknadsaktörer.

Kommissionen förväntas också lägga fram en handlingsplan för en ökad medvetenhet för principen om ömsesidigt erkännande och påbörja en revidering av denna förordning. Något som ska stärka den inre marknaden för varor genom att åstadkomma en bättre marknadskontroll.

Åtgärderna som ingår i strategin kommer att genomföras under 2016-2017 och därefter kommer kommissionen kontrollera genomförandet av strategin. Meddelandet [förverkligande av den inre marknaden för sysselsättning, tillväxt och investeringar](#) presenterades i juni 2016 tillsammans med en [bilaga](#) som summerar det aktuella läget och förtecknar vilka initiativ som är under beredning. Ett antal offentliga samråd pågår eller förbereds under 2016.

Faktablad

Översyn av den fleråriga budgetramen

EU:s långtidsbudget (MFF), eller den fleråriga budgetramen som den också kallas, löper under sju år. Den innevarande långtidsbudgeten startade 2014 varar fram till 2020. Nästa budgetperiod är således 2021-2028. Varje MFF åtföljs av en programperiod som sätter prioriteringarna för varje budgetpost inom den övergripande långtidsbudgeten.

Förhandlingarna kring den innevarande budgetperioden var svår då en del medlemsländer ville se en mindre budget och andra prioriteringar än i EU-kommissionens ursprungsförslag. Efter långa och tuffa förhandlingar kom budgeten på plats först i december 2013. Enligt en del av den politiska överenskommelsen som då slöts ska en översyn/revision av långtidsbudgeten ske senast innan slutet av 2016. Artikel 2 av [rådets förordning om den fleråriga budgetramen för 2014–2020](#) säger följande:

”Senast före utgången av 2016 ska kommissionen ha lagt fram en översyn av hur budgetramen fungerar, där full hänsyn ska tas till såväl den ekonomiska situationen vid tidpunkten i fråga som till de senaste makroekonomiska prognoserna. Denna obligatoriska översyn ska i tillämpliga fall åtföljas av ett lagstiftningsförslag till revidering av denna förordning i enlighet med de förfaranden som fastställs i EUF-fördraget. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 7 i denna förordning ska nationella anslag som redan har tilldelats inte minskas genom en sådan revidering”.

Halvtidsöversynen ger möjlighet att bedöma långtidsbudgeten utifrån ett antal faktorer som kan öka effekten av budgeten. Så som funktionen av nya finansiella instrument, förenklingsåtgärder, användning av alla marginaler och flexibilitet för att kunna flytta marginaler för nya interna och externa prioriteringar såsom migration. Översynen ger också möjlighet att orientera EU:s budget ytterligare mot jobb, tillväxt och konkurrenskraft.

I september presenterade EU-kommissionen [halvtidsöversynen](#) av EU:s fleråriga budgetram

Faktablad

Halvtidsutvärdering av Horisont 2020

Horisont 2020 är EU:s ramprogram för forskning och innovation. Programmet är världens största satsning på forskning och innovation och har en total budget på runt 80 miljarder euro.

Enligt [förordningen](#) om inrättande av Horisont 2020 ska en obligatorisk utvärdering av programmet, dess särskilda program inklusive Europeiska forskningsrådet (ERC) och European Institute of Innovation and Technology (EIT), ske efter halva programtiden för att göra en bedömning av dess tillämpning. Halvtidsutvärderingen kommer täcka implementeringen av programmet under tiden 2014-2016. Utvärderingen ska bidra till att förbättra genomförandet av Horisont och ge en faktabas inför utformandet av framtida initiativ. Resultatet kommer också användas för en förberedande konsekvensanalys av effekterna av den resterande delen av ramprogrammet som börjar 2017. Utvärderingen är också ett viktigt instrument för att informera Europaparlamentet, rådet och andra intressenter om utvecklingen av Horisont, bedöma om programmet bidrar till EU:s politiska mål, samt bedöma EFSI-förordningens konsekvenser för programmet.

Utvärderingen ska mer specifikt fokusera på framstegen i de olika delarna av Horisont baserat på följande aspekter:

- resultat av målen för Horisont och dess fortsatta relevans för alla relaterade åtgärder
- effektivitet och utnyttjande av resurser, med särskild hänsyn till övergripande frågor
- mervärdet för unionen

Utvärderingen kommer genomföras av EU-kommissionen tillsammans med en grupp oberoende experter. Ett offentligt [samråd](#) om halvtidsutvärderingen öppnade den 20/10 och är öppet fram till den 15/1 2017. Via samrådet kan berörda intressenter ge sin input till utvärderingen.

Senast den 31 december 2017 ska EU-kommissionen publicera resultatet av utvärderingen. Resultatet kommer bestå av ett meddelande som svarar på den rapport de oberoende experterna tagit fram. Meddelandet kommer åtföljas av ett arbetsdokument från EU-kommissionen.

Faktablad

EU:s strategi för en digital inre marknad

Digitalisering påverkar större delar av dagens samhälle, därmed betraktas nu en digital strategi som nödvändig för att stimulera innovation och stärka Europas tillväxt och konkurrenskraft. Genom 2020-strategin införde EU-kommissionen en "[digital agenda för Europa](#)" som ett av de sju flaggskeppsinitiativen. Man erkände därmed att användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT) kommer att spela en avgörande roll för att kunna uppnå EU:s mål till 2020. EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker uttryckte i början av sin mandatperiod sin vilja att förbättra användningen av IKT och digitala möjligheter för att kunna uppnå en mer sammankopplad digital inre marknad.

I maj 2015 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om kommande åtgärder i form av [en strategi för en digital inre marknad i Europa](#). Strategin, som består av 16 nyckelinitiativ indelade under tre övergripande pelare, syftar till att få EU:s inre marknad att fungera väl i en alltmer uppkopplad och digital ekonomi, och den innehåller både lagstiftande och icke lagstiftande förslag.

De tre övergripande områdena som står i fokus i kommissionens strategi är [tillgänglighet](#), [rätt förutsättningar](#) samt [ekonomi och samhälle](#). För att förverkliga den europeiska digitala inre marknaden har kommissionen föreslagit ett antal initiativ och åtgärder under varje pelare:

- 1) Tillgänglighet:** *bättre tillgång till digitala varor och tjänster för konsumenter och företag genom att ta bort hinder för gränsöverskridande verksamhet*

Första pelaren innehåller bland annat förslag som syftar till att undanröja hinder för gränsöverskridande verksamheter såsom att förenkla momshanteringen samt att ta om hand skillnader avseende avtals-³ och upphovsrätt⁴ i de olika medlemsstaterna, men även att se över det [europeiska konsumentskyddssamarbetet](#). Ett lämpligt [regelverk för e-handel](#) anses också behövas, speciellt vad gäller orättvis diskriminerande verktyg som används i kommersiellt syfte (såsom [geografisk blockering](#)).

- 2) Rätt förutsättningar:** *skapa goda förutsättningar för framväxten av digitala nätverk och innovativa tjänster*

Under andra pelaren föreslår EU-kommissionen ett antal åtgärder som syftar till att bygga stabila, tillförlitliga, snabba och rimligt prissatta nät och tjänster som också garanterar konsumenternas grundläggande rätt till personlig integritet, personuppgiftsskydd och som samtidigt uppmuntrar innovation. För att uppnå detta, har kommissionen föreslagit bland annat en [översyn](#) av direktivet om audiovisuella medietjänster ([Direktiv 2010/13/EU](#)) och kommer inleda en översyn av direktivet om integritet och elektronisk kommunikation ([Direktiv 2002/58/EG](#)).

Kommissionen har även beslutat i juli 2016 att initiera ett [offentligt-privat partnerskap om cybersäkerhet](#) för att bygga upp förtroendet och förbättra säkerheten för digitala tjänster, i linje med

---

³ Se [Förslag till direktiv om vissa aspekter rörande avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll](#) och [Förslag till direktiv om vissa aspekter rörande avtal om nätförsäljning och annan distansförsäljning av varor](#) som antogs den 9 december 2015

⁴ [Meddelandet: Mot en modernare och mer europeisk ram för upphovsrätten](#) antaget den 9 december 2015 och Rådet enades om allmänna principer den 26 maj 2016

direktivet om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverks- och informationssystem i hela unionen ([direktiv 2016/1148 EU](#)) som antogs av Europaparlamentet och Rådet den 6 juli 2016.

3) **Ekonomi och samhälle:** *maximera tillväxtpotentialen för den europeiska digitala ekonomin*

För att kunna maximera tillväxtpotentialen anger kommissionen att en stor del av ekonomin kommer att vara beroende av digitala tjänster och funktioner. Därmed anser man att [digitalisering av alla sektorer](#) krävs och att man bygger vidare på smart industri och smarta tjänster, där samhället har möjligheten och kompetensen att dra nytta av de digitala tjänsterna. För att uppnå detta föreslår kommissionen en integrerad och strategisk standardiseringsplan för att fastställa viktiga prioriteringar för den digitala inre marknaden ([prioriteringsplan för IKT-standardisering](#)).

Kommissionen håller även på att se över och utöka den europeiska interoperabilitets ramen. Det krävs även initiativ för att ta itu med begränsningar av den fria rörligheten för uppgifter i EU för att främja det fria informationsutbytet. Kommissionen arbetar även på [initiativ för europeiska molntjänster](#) och ett så kallat forskningsmoln för informationsdelning.

En ny [handlingsplan för e-förvaltning](#) presenterades 2016 som syftar bland annat till att förenkla samarbetet mellan olika nationella registersystem och göra informationen mer tillgänglig vid gränsöverskridande ärenden, samt minska administrationen.

Ett meddelande presenterades den 1 juni 2016 om hur kommissionen avser [förverkliga den inre marknaden för sysselsättning, tillväxt och investeringar](#) med en [bilaga](#) som summerar det aktuella läget vad gäller strategin för den inre marknaden samt den digitala inre marknaden, och förtecknar vilka initiativ som är under beredning.

Kommissionen ämnar att ha utarbetat alla 16 nyckelåtgärder nämnda i strategin vid slutet av 2016. Då kommer kommissionens projektgrupp för den digitala inre marknaden presentera resultaten av utvecklingen sedan 2015.

Faktablad

Utvärdering av EU-finansiering till hållbar rörlighet och användning av alternativa bränslen i städer

Hållbar rörlighet i städer och användningen av alternativa bränslen har blivit allt viktigare i EU:s transportpolitik och har till följd av initiativet om en energiunion blir en del av en av EU-kommissionens viktigaste prioriteringar. Något som är ytterligare förstärkt i 2011 års vitbok om transport, vilken innehåller en rad åtgärder som syftar till att minska utsläppen för transporter med 60 procent till 2050. Till följd av dess prioritet har stora ekonomiska anslag fördelats till åtgärder inom dessa sektorer under de två föregående budgetperioderna.

Som ett resultat av detta beslutade EU-kommissionen 2015 att man skulle utvärdera de riktade åtgärderna, från de två föregående programperioderna 2000-2006 och 2007-2013, som genomförts för användningen av alternativa bränslen och hållbar rörlighet i städer. Detta för att kunna optimera fördelningen och effektiviteten av EU:s ekonomiska stöd inom ramen för den innevarande programperioden 2014-2020.

Utvärderingen ska ske mot bakgrund av de mål som anges i meddelandet om energiunionen och i vitboken om transport. Den ska mäta effektiviteten av EU:s stödåtgärder under flera olika finansiella verktyg så som ERUF, Interreg, Life, Civitas, ramprogrammen för forskning och innovation, TEN-T och europeiska investeringsbankens instrument.

Som en del av utvärderingen kommer ett antal fallstudier utföras i städer som har fått finansiellt stöd från åtminstone två av de ovanstående finansiella verktygen till projekt om rörlighet i städer eller om främjande av alternativa bränslen. Dessutom öppnade EU-kommissionen i slutet av 2015 ett offentligt samråd för att samla in synpunkter till utvärderingen från berörda intressenter.

Resultatet av utvärderingen förväntas publiceras under 2016.

Faktablad

EU:s nya kompetensagenda för Europa

Studier visar växande brister i läs- och skrivkunskaper, samt IT- och räknefärdigheter inom EU. Dessutom är risken att hamna i utanförskap och arbetslöshet hög i Europa. Samtidigt har 40 % av EU:s arbetsgivare svårt att hitta personer med den kompetens som behövs för att företagen ska växa och bidra till innovation. Man har också noterat att många européer, särskilt unga akademiker, har arbeten som inte matchar deras kompetens och intressen. I en föränderlig global ekonomi är kompetens i stor utsträckning avgörande för konkurrenskraften och innovationsförmågan.

Som ett resultat av detta och inom ramen för EU-kommissionens prioritering ”ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investering” publicerades meddelandet [ny kompetensagenda för Europa](#), som antogs i juni 2016. I meddelandet föreslår EU-kommissionen ett antal åtgärder för att säkerställa att rätt utbildning, kompetens och stöd finns tillgängliga. Kompetensagendan ska bidra till att förbättra flexibilitet och säkerhet på arbetsmarknaden. Målet med initiativet är att ge européer färdigheterna de behöver för att kunna anpassa sig bättre till de behov som uppstår i en föränderlig omvärld med en föränderlig arbetsmarknad. Genom ett gemensamt europeiskt engagemang och delad vision om kompetens som nyckeln till hållbara arbetstillfällen, tillväxt och konkurrenskraft, ämnar agendan att få till stånd en attitydförändring både hos individer och organisationer.

Kompetensagendan betonar städernas roll, speciellt vad gäller genomförandet av kompetensgarantin samt genomförandet av handlingsplanen för integration av tredjelandsmedborgare. Städernas erfarenhet och kompetens betraktas som en nyckelfaktor för genomförandet av de föreslagna åtgärderna.

Kompetensagendan är inriktad på följande tre områden:

1) Bättre och mer relevant kompetensutveckling

EU-kommissionen har lagt fram ett [förslag om inrättande av en kompetensgaranti](#). Målet med en kompetensgaranti är att ge lågutbildade vuxna möjligheten till att få grundläggande läs- och skrivkunskaper, räknefärdigheter och digitalkompetens samt att utveckla en bredare kompetens som kan leda till en examen på gymnasienivå. Målet är också att utveckla den kompetens som motsvarar de behov som finns på arbetsmarknaden.

Kommissionen kommer att inleda en översyn av [rekommendationerna](#) om nyckelkompetens för livslångt lärande, som antogs 2006. Målet med översynen är att nå en samsyn kring nyckelkompetenserna och kunna bidra till att fler människor skaffar sig de grundläggande färdigheter som behövs i dagens samhälle, med särskilt fokus på [entreprenörskap](#) och [digitalt och innovativt tänkande](#). Översynen förväntas presenteras under 2017.

EU-kommissionen avser också att framhäva yrkesutbildningar och i samarbete med medlemstaterna, arbetsmarknadens parter och utbildningsanordnare stödja genomförandet av Rigaslutsatserna om yrkeskompetens och yrkeskvalifikationer relevanta på arbetsmarknaden. Detta genom att bland annat stödja möjligheter för lärande på arbetsplatsen och arrangera en europeisk temavecka för yrkesutbildning för att presentera de goda utsikterna på arbetsmarknaden för yrkesutbildade. Initiativen kommer att lanseras under 2016 och 2017.

En [koalition för digital kompetens och digitala arbetstillfällen](#) har skapats i form av en plattform för berörda parter som ska se till att det finns en andel personer med digital kompetens. EU-kommissionen uppmanar medlemstaterna att utarbeta konkreta omfattande nationella strategier för digital kompetens bland annat genom att inkludera det i undervisningen på alla utbildningsnivåer, och främja näringslivsorganisationers och andra organisationers aktiva deltagande. En lägesrapport, *Europe's Digital Progress report*, som följer upp arbetet kommer publiceras årligen. 2016 års rapport förväntas komma i år i slutet av året.

2) Tydligare och mer jämförbara kompetenser och kvalifikationer

EU-kommissionen genomför en översyn av den [europeiska referensramen](#) för kvalifikationer för livslångt lärande som antogs 2008. Ett [förslag](#) har redan publicerats och syftar till att skapa en ökad förståelse av kvalifikationer och att uppnå en bättre användning av all kompetens som finns på den europeiska arbetsmarknaden.

Kommissionen vill införa ett verktyg för kartläggning av kompetenser hos personer utanför EU. Syftet är att stödja en tidig kartläggning av kompetens och kvalifikationer bland asylsökande, flyktingar och andra migranter. Detta initiativ stöds av [handlingsplanen](#) för åtgärder som bör vidtas för att stödja integrationen av tredjelandsmedborgare, som antogs i juni.

3) Bättre kompetensinventering och information för mer välgrundande yrkesval

En [strategi för branschsamverkan kring kompetens](#) lanserades i juni 2016 genom ett pilotförsök inom sex branscher. Pilotprojektet syftar till att utveckla kompetensinventering och ta itu med kompetensbristerna.

Vidare planeras en översyn av bestämmelserna för Europass för att kunna införa en integrerad webbtjänst för att presentera sin kompetens och få information om kompetensbehov och trender inför karriär- eller utbildningsval. EU-kommissionen kommer även att fortsätta analysera frågan om kompetensflykt och främja erfarenhetsutbyte kring effektiva sätt att motverka problemet. Analysen förväntas publiceras i slutet av 2016. Ett initiativ för uppföljning av utexaminerade har också föreslagits i den nya kompetensagendan och kommer att inledas under 2017. Genom uppföljningen vill man förbättra informationen om akademikers utveckling på arbetsmarknaden.